

การจัดการต้นพืชในสภาพน้ำท่วมและหลังน้ำลด

สถานการณ์น้ำป่าไหลหลาก หรือน้ำท่วมขัง เป็นภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอทุกปีกับพื้นที่ การเกษตรตลอดจนที่อยู่อาศัย และถนนหนทางที่ต้องได้รับผลกระทบไปด้วย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพืชผล ชีวิตความเป็นอยู่ การคมนาคม และเศรษฐกิจของผู้คนมากน้อยแตกต่างกันในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนที่เกิดจากพายุไซร่อนและดีเปรสชันที่พัดผ่านประเทศไทยตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจากการตัดไม้ทำลายป่า อันอาจเป็นสาเหตุของน้ำไหลป่าและดินถล่ม นอกจากนี้การจัดการน้ำในช่วงฤดูฝนที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสมก็อาจจะมีผลทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมใน รวมทั้งการป้องกันความเสียหายจากน้ำท่วมขังในพื้นที่เขตเศรษฐกิจของเมืองอาจเป็นผลให้สภาวะน้ำท่วมรุนแรงมากขึ้นในบางพื้นที่ ในปี 2549 มีพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายจากสภาวะน้ำท่วมถึง 47 จังหวัด โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่จังหวัด นครสวรรค์ลงมาถึงกรุงเทพฯ ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง อยุธยา สุพรรณบุรี ปทุมธานี และนนทบุรี เป็นต้น พื้นที่ทางการเกษตร อาทิ นาข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ดอก ไม้ประดับ ตลอดจนสวนกล้วยไม้ ได้รับความเสียหาย คิดเป็นมูลค่ามหาศาล ซึ่งรัฐบาล จะต้องวางแผนให้ความช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

สำหรับพื้นที่ทางการเกษตรที่ถูกน้ำท่วมขัง ถ้าเป็นที่นาหรือพื้นที่ปลูกพืชล้มลุก เช่น พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับต่างๆ เมื่อน้ำลดแล้วก็สามารถเตรียมพื้นที่เพื่อปลูกพืชล้มลุกได้อีกต่อไป แต่ถ้าเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากน้ำท่วมควรเสริมคันดินหรือหามาตรการอื่นๆ เพื่อป้องกันการท่วมขังของน้ำในปีต่อไป ส่วนแปลงปลูกพืชยืนต้น ซึ่งได้แก่ ไม้ผล หรือไม้ยืนต้นอื่นๆ สภาพน้ำท่วมขังอาจจะไม่ทำให้ต้นพืชตายในทันที แต่จะทำให้ต้นพืชทรุดโทรมใบเหลือง หรือใบสลดหลังจากน้ำลดแล้ว ซึ่งต้องมีวิธีการที่จะแก้ไขเยียวยาเพื่อที่จะรักษาต้นพืชนั้นๆ ให้มีชีวิตอยู่ได้ต่อไป เช่น การเติมอากาศให้กับน้ำ เป็นการเพิ่มออกซิเจนให้กับรากพืช อาจช่วยให้ต้นพืชรอดตายได้ โดยอาศัยหลักการเช่นเดียวกับการปลูกพืชในน้ำยา ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้เครื่องอัดอากาศให้ออกซิเจนละลายในน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อให้ส่วนรากสามารถหายใจได้ การช่วยเพิ่มปริมาณออกซิเจนในสภาพสวนไม้ผลจริง อาจทำได้โดยการพ่นอากาศลงในน้ำหรือใช้เครื่องย่นที่มีกังหันน้ำหรือตีน้ำ เพื่อให้ น้ำที่ท่วมขังมีการเคลื่อนไหวถ่ายเทหรือหมุนเวียน ก็จะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้ละลายในน้ำที่ท่วมขังอยู่ได้มากขึ้น และรากต้นไม้สามารถนำไปใช้ได้จนกว่าน้ำลด ภายหลังจากน้ำลดแล้วก็ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวิธีฟื้นฟูสวนได้ แต่ถ้าน้ำท่วมนานเกินไป การรอดตายของพืชขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น อายุของต้นพืช ระยะเวลาเจริญเติบโตของพืชในขณะน้ำท่วม ความสมบูรณ์ของต้น ระดับน้ำที่ท่วมขัง สภาพน้ำขุ่นน้ำลงหรือน้ำขัง เป็นต้น

ไม้ผลหรือไม้ยืนต้นส่วนใหญ่ไม่ทนต่อสภาพน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน เนื่องจากรากจะขาดอากาศหายใจ ทำให้รากเน่าเสียในเวลาต่อมา ต้นที่เพิ่งแตกใบอ่อนซึ่งมีปริมาณรากอ่อนที่เกิดใหม่จำนวนมากจากการใส่ปุ๋ยหรือได้รับการกระตุ้นให้แตกใบอ่อน รากอ่อนเหล่านั้นเมื่อขาดอากาศหายใจจะเน่าเสียได้ง่าย ทำให้ต้นพืชอ่อนแอและตายในเวลาต่อมา แต่ถ้าต้นไม้อยู่ในสภาพที่มีแต่รากแก่หรือใบแก่ทั้งต้น รากจะทนทานต่อสภาพการขาดอากาศหายใจมากกว่า ก็อาจจะทนต่อสภาพน้ำขังได้นาน

การฟื้นฟูไม้ผลหลังน้ำท่วม

การฟื้นฟูไม้ผล หลังน้ำท่วม เกษตรกรควรจะต้องมีการบำรุงรักษาไม้ผลให้เกิดรากใหม่และให้แตกใบอ่อนโดยเร็ว ขณะเดียวกันต้องมีการจัดการดินให้ถูกต้องด้วย โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

1. หลังน้ำท่วมใหม่ๆ ขณะที่ดินยังเปียกอยู่ ห้ามนำเครื่องจักรกลหนักเข้าไปในพื้นที่ และห้ามบุคคลรวมทั้งสัตว์เลี้ยงเข้าไปเหยียบย่ำบริเวณโคนต้นพืชโดยเด็ดขาด เพราะดินที่ถูกน้ำท่วมขังจะมีโครงสร้างง่ายต่อการถูกทำลาย และเกิดการอัดแน่นได้ง่าย ซึ่งเป็นผลเสียต่อการไหลซึมของน้ำ รวมทั้งจะกระทบกระเทือนต่อระบบรากของพืช ทำให้ต้นไม้ทรุดโทรม และอาจตายได้

2. ในพื้นที่ที่ยังมีน้ำท่วมขัง ควรหาทางระบายน้ำออกจากบริเวณโคนต้นพืชโดยเร็ว โดยอาจขุดร่องระบายน้ำให้น้ำไหลออกจากพื้นที่ให้มากที่สุด

3. ในสภาพน้ำท่วมที่มีการไหลของน้ำพาเอาดินหรือทรายมาทับถมในบริเวณแปลงปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น หลังจากน้ำลดลงและดินแห้งแล้วควรทำการขุดหรือปาดเอาดินหรือทราย รวมทั้งเศษขยะ ใบไม้ กิ่งไม้ ที่ถูกน้ำพัดเข้ามาออกจากโคนต้นพืช เพื่อป้องกันการสะสมโรค

4. ตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ทรงพุ่มโปร่งและตัดกิ่งที่เหี่ยวเฉาออก แต่ถ้าต้นพืชเหี่ยวเฉารุนแรงให้พรางแสงหลังการตัดแต่งกิ่งด้วย เป็นการลดการคายน้ำของพืชและเร่งให้พืชแตกใบใหม่เร็วขึ้น สำหรับไม้ผลที่กำลังติดผลให้ทำการปลิดผลออกเสียบ้าง เพื่อช่วยเหลือต้นพืชอีกทางหนึ่ง

5. เพื่อช่วยให้ต้นพืชฟื้นตัวเร็วขึ้น ควรมีการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบให้แก่พืช เพราะในระยะนี้ระบบรากของพืชยังไม่สามารถดูดกินธาตุอาหารพืชจากดินได้ตามปกติ พุ๋ยทางใบอาจใช้ปุ๋ยน้ำสูตร 12-12-12 หรือ 12-9-6 หรือจะใช้ปุ๋ยเกล็ดสูตร 21-21-21 และ 16-21-27 ละลายน้ำฉีดพ่นให้แก่พืชก็ได้ นอกจากนี้อาจจะให้ปุ๋ยทางใบที่มีส่วนผสมของ :

น้ำตาลเด็กซ์โตรส	600	กรัม	(6 ชีด)
ปุ๋ยเกล็ดสูตร 15-30-15	20	กรัม	(1.5 ช้อนแกง)
อีวมิค แอซิด	20	ซีซี	(2.5 ช้อนแกง)

โดยผสมสารดังกล่าวในน้ำ 20 ลิตร (1 ปี๊บ) ควรเติมสารจับใบลงไปเล็กน้อย และอาจใส่สารป้องกันกำจัดโรคและแมลง ตามความจำเป็น ควรพ่นสัปดาห์ 2-3 ครั้ง

6. ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ภายหลังจากน้ำท่วม มักจะหนีไม่พ้นปัญหาเรื่องรากเน่าและโคนเน่า เพราะรากต้องอยู่ในน้ำเป็นเวลานานๆ ทำให้ขาดออกซิเจน (อากาศ) และเกิดรากเน่า ดังนั้นเมื่อดินแห้งแล้วควรมีการพรวนดิน เพื่อเพิ่มออกซิเจนให้แก่รากพืช ทำให้รากพืชแตกใหม่ได้ดีขึ้น

7. ในพื้นที่ที่มีปัญหาของโรครากเน่าและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อรา หลังจากน้ำลดแล้วหากพืชยังมีชีวิตอยู่ให้ราดโคนต้นพืช หรือทาด้วยสารเคมีกันรา เช่น เมตาแลคซิล (ริโดมิล) หรือ ฟอสเอทิล-อะลูมิเนียม (อาดิเอท) (กรณีเกิดแผลที่โคนต้นพืชควรถากเนื้อเยื่อพืชที่เสียออกแล้วทาด้วยสารเคมี) โดยสารเคมีดังกล่าวจะใช้กับอาการรากเน่าและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อราฟิเทียม (*Pythium* spp.) หรือ ไฟทอปธอรา (*Phytophthora* spp.) สำหรับโรครากเน่าและโคนเน่าที่เกิดจากเชื้อราชนิดอื่นๆ เช่น เชื้อราฟูซาเรียม (*Fusarium* spp.) ,

ไรซ็อกโทเนีย (*Rhizoctonia* spp.) หรือ สเคลอโรเทียม (*Sclerotium* spp.) ให้อาหารโคนต้นด้วยสารเคมี ฟีซีเอ็นบี (เทอร์ราคลอร์, บลาสติโคล) นอกจากนี้อาจมีการปรับปรุงสภาพของดินไม่เหมาะสมต่อการเกิดโรค โดยการโรยปูนขาวหรือโดโลไมท์ เพื่อให้ดินมีสภาพเป็นด่างเล็กน้อย

การปลูกพืชหลังน้ำท่วม

ในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัย เมื่อน้ำลดแล้ว และต้องการจะปลูกพืช อาจทำได้ 2 วิธีคือ

1. ปลูกแบบไถพรวนน้อยครั้ง โดยใช้เครื่องมือที่มีน้ำหนักเบา และกระทำหลังจากที่ดินเริ่มแห้งเป็นการกำจัดวัชพืชไปด้วยในตัว และลดการรบกวนดิน

2. ปลูกแบบไม่ไถพรวน วิธีนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ยังเปียกชื้นอยู่

- การเลือกชนิดพืช

การเลือกชนิดพืชที่จะปลูกหลังน้ำลดควรจะต้องพิจารณาแหล่งปลูกว่าเหมาะสมที่จะปลูกพืชชนิดใด ความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกรในชนิดพืชที่จะปลูก ความต้องการของตลาด ระยะทางระหว่างแหล่งปลูกกับตลาด ความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมของพื้นที่ปลูกในอนาคต ความสามารถในการป้องกันน้ำท่วมของพื้นที่ปลูกพืชในอนาคต ในกรณีที่พื้นที่มีความเสี่ยงสูงต่อการท่วมของน้ำในฤดูฝนและยากที่จะป้องกันได้โดยลำพัง ก็ควรพิจารณาปลูกพืชอายุสั้น เช่น พืชผัก หรือพืชไร่ หรือปลูกไม้ผลที่ให้ผลผลิตเร็ว เช่น มะละกอ กัญชงน้ำว่า ฝรั่ง ชมพู โดยปลูกแซมด้วยพืชผัก ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้เร็ว เพื่อให้มีเงินหมุนเวียนเป็นค่าใช้จ่ายในช่วงที่ต้นไม้ผลยังไม่ให้ผลผลิต ซึ่งรายละเอียดของพืชที่ควรปลูกหลังน้ำลดจะได้กล่าวต่อไป

- การเตรียมดิน

ก่อนปลูกพืช หากดินแห้งพอที่จะไถได้ ควรไถดินตากแดดสัก 2-3 วันก่อน (ควรเลือกใช้เครื่องมือที่มีน้ำหนักเบา) หากไถไม่ได้ ก็ใช้วิธีขุดหลุมปลูกให้ได้ขนาดพอเหมาะตามชนิดของพืช แล้วผสมปุ๋ยคอก และปูนขาวเล็กน้อยรองก้นหลุมเพื่อปรับปรุงดิน หากเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องโรครากเน่าควรราดหรือโรยก้นหลุมด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราในดิน เช่น ริโดมิล อาลิเอท หรือเทอร์ราคลอร์ แล้วแต่ชนิดของเชื้อสาเหตุ หรือจะใช้วิธีจุ่มรากของกล้าพืชในสารเคมีดังกล่าวก่อนจะปลูกก็ได้

- การดูแลรักษา

หลังปลูกพืช ควรมีการใส่ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยคอกเป็นระยะๆ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของพืช มีการปฏิบัติดูแลรักษาต้นพืช และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ตามคำแนะนำสำหรับพืชแต่ละชนิด

ในระหว่างที่รอการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากต้นไม้ผลที่ปลูก ควรปลูกพืชผักสวนครัวที่มีอายุสั้น ในระหว่างแถวไม้ผล เพื่อให้มีรายได้ในระหว่างปีโดยเลือกพืชผักที่โตเร็ว มีความต้องการตลาดสูง และสามารถปลูกร่วมกับไม้ผลที่ปลูกได้

การเลือกปลูกไม้ผล

ควรพิจารณาความต้องการของตลาดด้วย และควรปลูกไม้ผลที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ให้ผลผลิตเร็ว ควบคู่กับไม้ผลที่มีอายุการเก็บเกี่ยวนานแต่มีศักยภาพทางการตลาดสูง เป็นการวางแผนในระยะยาว และในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อน้ำท่วม หากต้องการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ควรเตรียมการทำกันตื้นป้องกันน้ำท่วมให้มีความแข็งแรงก่อนที่จะลงทุนปลูกไม้ผล

กล้วย :-กล้วยหอม กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ กล้วยเล็บมือนาง

โดยทั่วไปกล้วยน้ำว้าจะเป็นกล้วยที่ ปลูกง่ายและดูแลรักษาง่ายกว่ากล้วยชนิดอื่น ปัจจุบันความต้องการกล้วยน้ำว้ามีค่อนข้างสูง ทั้งบริโภคสดและแปรรูป เป็นกล้วยตาก และอื่นๆ เนื่องจากพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้าที่เป็นแหล่งปลูกใหญ่ของประเทศ เช่น ที่จังหวัดเลยและหนองคาย ได้รับความเสียหายจากการระบาดของโรคตายพราย ทำให้มีผลผลิตลดลงไปจากตลาดในปริมาณมาก พันธุ์ที่ควรปลูกเป็นการค้าคือพันธุ์มะลิอ่อน ส่วนกล้วยหอมและกล้วยไข่ ไม่มีปัญหาจากโรคตายพราย แต่การปลูกและการดูแลรักษาค่อนข้างจะพิถีพิถันกว่ากล้วยน้ำว้า โดยเฉพาะกล้วยหอม จะต้องปลูกใหม่ทุกปี จึงจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

วิธีการปลูก : ปลูกด้วยหน่อ หรือต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ปลูกในหลุมขนาด 50x50x50 ซม. สำหรับกล้วยเล็บมือนางขนาดหลุม 30x30x30 ซม. หน่อกล้วยที่จะนำมาปลูกโดยเฉพาะกล้วยน้ำว้าควรจะต้องเลือกจากแปลงปลูกที่ไม่มีการระบาดของโรคตายพราย และเป็นหน่อพันธุ์ที่สมบูรณ์แข็งแรง

การใส่ปุ๋ย : รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอก และปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต 60 กรัม/ต้น จากนั้นใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 เป็นระยะ ๆ หรือเฉลี่ยเดือนละครึ่ง กล้วยเป็นพืชที่ต้องการธาตุโปแตสเซียมมากกว่าไนโตรเจน 3-5 เท่าตัว ดังนั้นควรให้ปุ๋ยในสัดส่วนไนโตรเจน : ฟอสเฟต : โปแตสเซียม = 1:1:3

การเก็บเกี่ยว : ตัดผลกล้วยเมื่อมีความแก่ประมาณ 75% หรือสังเกตที่เหลี่ยมกล้วยจะเหล็มน้อยลง ,กล้วยไข่เก็บเกี่ยวหลังจากกล้วยออกปลี 50-60 วัน , กล้วยเล็บมือนางเก็บเกี่ยวหลังจากตกเครือได้ 4 เดือน

โรคแมลง :

1. โรคตายพราย พบบาดเฉพาะกล้วยน้ำว้า ไม่พบในกล้วยหอมและกล้วยไข่ สาเหตุเกิดจาก เชื้อรา

การป้องกันกำจัด : 1. เลือกหน่อพันธุ์จากกล้วยน้ำว้าแปลงปลูกที่ไม่พบโรค

2. ปรับปรุงดินไม่ให้เป็นกรดจัดเกินไปโดยการใส่ปูนขาว

3. เมื่อพบการแสดงอาการใบหักพับ ควรขุดออกทำลายนอกพื้นที่

4. ในแหล่งที่พบการระบาดของโรคเสมอๆ ควรปลูกกล้วยอื่นที่ไม่ใช่กล้วยน้ำว้า

2. โรคอื่นๆ เช่น โรคใบจุดชิคาโตก้า โรคใบลายที่เกิดจากเชื้อรา เป็นโรคที่ไม่ระบาดรุนแรงมากนักในแปลงปลูกกล้วยทั่วไป ยกเว้นกล้วยหอมได้วันซึ่งอาจจะอ่อนแอต่อโรคใบจุดชิคาโตก้า ในช่วงปลายฝนต้นหนาว ซึ่งจำเป็นต้องใช้สารป้องกันกำจัดโรคราฉีดพ่นตามความเหมาะสม

3. ดั้วงเข็มไซเหง้า, ดั้วงวงเจาะลำต้น

การป้องกันกำจัด : กำจัดเหง้าด้วยที่ถูกทำลายออกจากแปลง, ราวโคนต้นให้ถูกต้นกล้วยบริเวณที่สูงจากพื้นดินขึ้นมา 1 ฟุต และรอบ ๆ โคนต้นทุก 4 เดือน ด้วยไอโซเฟนฟอส (ออฟทานอล) หรือนาเลด (ไดบรอม 8 อี)

มะละกอ : แยกดำศรีสะเกษ, แยกดำท่าพระ, แยกนวล, โกโก้, สายน้ำผึ้ง, ปากช่อง 1

วิธีการปลูก : เพาะกล้าอายุ 30-45 วัน จึงย้ายลงปลูกในหลุมขนาด 50x50x50 ซม. จำนวน 2-3 ต้น/หลุม แล้วถอนให้เหลือต้นกระเทยเพียง 1 ต้น

การใส่ปุ๋ย : รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอก, หินฟอสเฟต อัตรา 150-250 กรัม/หลุม และปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 20 กรัม/หลุม หลังย้ายปลูก 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กรัม/หลุม เดือนที่ 3 เป็นต้นไปใส่ปุ๋ย 15-15-15 อัตรา 100 กรัม/หลุม, ระยะเวลาเริ่มติดผลจะให้ปุ๋ยยูเรียด้วยอัตรา 50 กรัม/หลุม

การเก็บเกี่ยว : เก็บได้ทั้งผลดิบและผลแก่ที่มีสีส้มหรือเหลืองประมาณ 5% ของพื้นที่ผิวของผลเพื่อสำหรับส่งขายเป็นผลสุก

โรคแมลง :

1. โรคจุดวงแหวน เกิดจากเชื้อไวรัส

การป้องกันกำจัด : กำจัดต้นที่เป็นโรคทิ้งไปจากแปลงปลูกทันทีที่พบ, กำจัดแมลงพาหะ (เพลี้ยอ่อน), ปลูกพันธุ์ต้านทานหรือทนทานโรค, ไม่ควรปลูกมะละกอในที่เดิมเกิน 3 ปี

2. โรครากเน่าและโคนเน่า เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : ราวโคนต้น หรือทาบริเวณโคนต้นที่เป็นโรคหลังจากตากเนื้อเยื่อที่ถูกทำลายออกแล้วด้วยสารเคมีเมตาแลคซิล (ริดโดมิล)

3. โรคแอนแทรคโนส เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : พ่นสารป้องกันกำจัดโรครา เช่น เบนโนมิล ไธอเบนดาโซล หรือโปรคลอราซ เป็นระยะๆ ในช่วงฤดูฝนที่มีการระบาดของโรครุนแรง

4. เพลี้ยอ่อน, เพลี้ยไฟ

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยคาร์โบซัลแฟน (พอสซ์)

5. ไรแดง

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยไดโคฟอล (เคลเทน)

6. เพลี้ยหอย

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยไวท์ฮอยล์ ผสมสารเคมีมาลาไธออน

ฝรั่ง :- กลมสาลี, แป้นสีทอง และอื่นๆ

วิธีการปลูก : ปลูกด้วยกิ่งชำหรือกิ่งตอน ในหลุมขนาด 50x50x50 ซม. ที่เตรียมไว้

การใส่ปุ๋ย : รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกและปรับสภาพดินด้วยปูนขาว, หลังปลูก 1 เดือน ควรใส่ปุ๋ยยูเรีย เพื่อเร่งการเจริญเติบโต และใส่ทุก ๆ 2 เดือน อัตรา 100-150 กรัม/ต้น, เมื่อพืชโตขึ้นใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 ใส่เดือนละครั้งประมาณ 200 กรัม/ต้น

การเก็บเกี่ยว : เก็บเกี่ยวผลที่แก่เต็มที่ ผิวผลเต่งตึง สีเขียวอ่อน ผลที่แก่มักจะมีอายุประมาณ 5 เดือน หลังจากดอกบาน อาจน้อยกว่านี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์ ปกติเก็บผลผลิตได้ 2 ครั้ง/ปี

โรคแมลง :

1. โรคจุดสหาร่ายสนิม เกิดจากเชื้อรา ส่วนใหญ่พบเกิดกับใบ ไม่ทำความเสียหายมากนัก

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดโรครา เช่น คอปเปอร์ออกไซด์คลอไรด์ หรือแมนโคเซบ เป็นต้น ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง

2. โรคแอนแทรคโนส หรือโรคผลเน่าเกิดจากเชื้อรามักพบมากกับผลฝรั่งที่มีการห่อผลด้วยถุงพลาสติก เพื่อป้องกันแมลงวันผลไม้

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดโรครา เช่น เบนโนมิล หรือโปรคลอราซ ก่อนห่อผล การห่อผลด้วยถุงพลาสติก ควรระวังแดดเผาผลในกรณีที่แดดจัด หรือต้นชมพูมีพุ่มใบน้อย ซึ่งจะทำให้ผลเน่าง่าย ควรห่อด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ทับอีกชั้นหนึ่ง

3. แมลงวันทอง

การป้องกันกำจัด : ห่อผลด้วยถุงพลาสติก หรือถุงกระดาษ, เก็บผลที่ถูกทำลายไปฝังหรือเผา ใช้สารล่อแมลงเพศผู้, ใช้เหยื่อพิษโดยผสมสารโปรตีนไฮโดรไลเซต (นาสิมาน) 800 มล./น้ำ 20 ลิตร กับสารฆ่าแมลง มาลาไธออน (มาลาเพช 83) อัตรา 280 มล. ฉีดพ่นเป็นจุด ๆ บนใบแก่ 4 แห่ง/ต้น, ถ้าระบาดมากฉีดพ่นด้วย มาลาไธออน

4. เพลี้ยแป้ง

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยไวท์ออซิลล์ผสมสารเคมีมาลาไธออน

ชมพู :- เพชรน้ำผึ้ง, ทูลเกล้า, เพชรสายรุ้ง, เพชรสามพราน ทับทิมจันทร์ ทองสามสี ฯลฯ

วิธีการปลูก : ใช้กิ่งตอนหรือกิ่งชำ ปลูกในหลุมขนาด 50x50x50 ซม.

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 100-200 กรัม/หลุม รองพื้นก่อนปลูกและใส่เป็นระยะ ๆ เดือนละ 2 ครั้ง เมื่อถึงระยะเริ่มติดผลใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 200-300 กรัม/ต้น หรือใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 สลับกับปุ๋ยโปแตสเซียมซัลเฟต (0-0-50) ในอัตราที่เท่ากัน คือ 200-300 กรัม/ต้น จะทำให้ชมพูมีรสหวานอร่อย

การเก็บเกี่ยว : เก็บผลที่แก่เต็มที่ หรือหลังจากดอกบาน ประมาณ 2 เดือน หรือหลังเกสรร่วงโรยแล้ว ประมาณ 20 วัน

โรคแมลง

1. โรคแอนแทรคโนส เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : ระยะเวลาอ่อนและระยะเก็บเกี่ยวใช้สารกำจัดโรคราในกลุ่มคาร์เบนดาซิม เบนโนมิล หรือโปรคลอราซ ฟนก่อนห่อผล และพ่นคลุมทั่วต้นเพื่อลดปริมาณเชื้อโรคในแปลงปลูกเป็นครั้งคราว ในช่วงที่มีการระบาดของโรครุนแรง ซึ่งมักพบการระบาดรุนแรงในช่วงฤดูร้อน

2. แมลงวันทอง

การป้องกันกำจัด : ห่อผลด้วยถุงพลาสติก หรือถุงกระดาษ, เก็บผลที่ถูกทำลายไปฝังหรือเผา ใช้สารล่อแมลงเพศผู้, ใช้เหยื่อพิษโดยผสมสารโปรตีนไฮโดรไลเซส (นาสิมาน) 800 มล./น้ำ 20 ลิตร กับสารฆ่าแมลงมาลาไธออน (มาลาเฟซ 83) อัตรา 280 มล. ฉีดพ่นเป็นจุด ๆ บนใบแก่ 4 แห่ง/ต้น, ถ้าระบาดมากฉีดพ่นด้วย มาลาไธออน

3. หนอนร่านกินใบ, หนอนเจาะกิ่ง, แมลงนูน

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดแมลง เช่น คาร์บาริล สลับกับเมพโทมิด

4. เพลี้ยแป้ง

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยไวท์ออยล์ผสมสารเคมีมาลาไธออน

การปลูกผักหลังน้ำท่วม

การปลูกพืชผักนิยมรองก้นหลุมด้วยฟูราดาน อัตรา 3-5 กรัม/หลุม เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืชชนิดปากดูดที่จะมาทำลายต้นพืชในระยะแรกๆ เช่น เพลี้ยอ่อน แมลงหวี่ขาว และเพลี้ยไฟ เป็นต้น แต่สำหรับพืชผักกินใบที่เก็บเกี่ยวในระยะสั้น เช่น ผักบุ้ง หรือแม้แต่ พืชหัว เช่น ผักกาดหัว และมันเทศ หากเก็บเกี่ยวเร็วก็ไม่ควรใช้สารเคมีชนิดนี้เพราะจะมีพิษตกค้างอยู่ในพืช และเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ หากจำเป็นควรเลือกใช้สารเคมีที่ไม่ใช่ชนิดดูดซึมและไม่มีพิษตกค้างในผลผลิตซึ่งจะปลอดภัยกว่า

ผักบุ้งจีน : พันธุ์พิจิตร 1 หรือพันธุ์การคำของภาคเอกชน

วิธีการปลูก : หว่านเมล็ดพันธุ์ให้กระจายทั่วแปลง หรือเป็นแถวแล้วถอนแยก

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยยูเรียอัตรา 15-20 กก.ต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง หลังปลูกได้ 5-7 วัน โดยวิธีหว่านแล้วรดน้ำตาม หรือใส่ปุ๋ยยูเรียอัตรา 10 กรัม ละลายน้ำ 20 ลิตร รดให้ทั่วแปลง

การเก็บเกี่ยว : เก็บเกี่ยวทั้งต้น

โรคแมลง :

1. โรคราสนิมขาว

การป้องกันกำจัด : ปลูกเพื่อบริโภคให้ปลูกเมล็ดด้วยสารเคมีเช่นแมนโคเซบ ก่อนปลูกเพียงครั้งเดียวโดยไม่ต้องฉีดพ่นสารเคมี

2. หนอนกระทู้

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารโปรไทโอฟอส (โตกูไรออน) เมื่อพบการระบาด

3. แมลงประเภทด้วงปีกแข็ง

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารเดลต้าเมทริน (เดซีส) เมื่อพบการระบาด

ผักกาดเขียววงจางตั้ง : พันธุ์น่าน 1 หรือพันธุ์การค้าของภาคเอกชน

วิธีการปลูก : 1. หว่าน

2. หยอดเมล็ดเป็นแถว เมื่อกล้าอายุได้ 15 -20 วัน ให้ถอนต้นกล้าที่เหลือตามระยะปลูก

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-8-8 อัตรา 100 กก. ต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง โดยใส่รองพื้นก่อนปลูก และเมื่อพืชอายุได้ 3 สัปดาห์

การเก็บเกี่ยว : เก็บเกี่ยวทั้งต้น

โรคแมลง :

1. โรคเน่าคอดิน เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : อย่าวางนให้ต้นกล้าแน่นเกินไป ถ้าพบต้นเป็นโรคให้ถอนทิ้ง แล้วรดด้วยสารเคมี กำจัดเชื้อราเมตาแลคซิล (ริโดมิล) หรือฟอสเอทริล-อะลูมิเนียม (อาลิเอท)

2. ใบจุดหรือแอนแทรคโนส เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : ฉีดพ่นด้วยเบนโนมิล (เบนเลท) หรือ คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ (คูปราวิท)

3. เพลี้ยอ่อน

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยโปรเฟนโนฟอส (ซีลีครอน) หรือ พิริมคาร์บ (พิริมอร์)

4. หนอนใยผัก

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรีย (เดลฟิน, ฟลอร์แบค) สลับกับสารเคมีเพอร์เมทริน (แอมบุซ) หรือ โปรไทโอฟอส (โตกูโรฮอน)

5. หนอนคืบกะหล่ำ

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรีย (เดลฟิน, ฟลอร์แบค) สลับกับสารเคมีเพอร์เมทริน (แอมบุซ) หรือ โปรไทโอฟอส (โตกูโรฮอน)

6. ด้วงหมัดผัก

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยคาร์บาริล (เซฟวิน)

คะน้า : พันธุ์แม่ใจ 1, ฟาง เบอร์ 1 หรือพันธุ์การค้าของภาคเอกชน

วิธีการปลูก 1. หว่าน

2. หยอดเมล็ดเป็นแถว เมื่อกล้าอายุได้ 15 -20 วัน ให้ถอนกล้าที่เหลือตามระยะปลูก

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 12-8-8 อัตรา 100 กก. ต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง โดยใส่รองพื้นก่อนปลูก และเมื่อพืชอายุได้ 3 สัปดาห์

การเก็บเกี่ยว : เก็บเกี่ยวทั้งต้น

โรคแมลง

1. โรคราน้ำค้าง เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : คลุกเมล็ดก่อนปลูกด้วยเมตาแลคซิล (เอพรอน) หลังจากนั้น 2 อาทิตย์ ฉีดพ่นด้วยแมนโคเซป (ไดเทนเอ็ม -45) หรือเมตาแลคซิล (ริโดมิล)

2. โรคใบจุด

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารกำจัดโรคราคลอโรทาโลนินิล (ดาโคนิล) หรือแมนโคเซป (ไดเทนเอ็ม -45)

3. เพลี้ยอ่อน

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยไปรเฟนโนฟอส (ซีลครอน) หรือ พิริมคาร์บ (พีริมอร์)

4. หนอนใยผัก

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรีย (เดลฟิน, ฟลอร์แบค) สลับกับสารเคมีเพอร์เมทริน (แอมบูน) หรือ ไปรโทอิมโฟส (โตกูโรออน)

5. หนอนคืบกะหล่ำ

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรีย (เดลฟิน, ฟลอร์แบค) สลับกับสารเคมีเพอร์เมทริน (แอมบูน) หรือ ไปรโทอิมโฟส (โตกูโรออน)

6. ดั้วหมัด

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยคาร์บาริล (เซฟวิน)

แตงกวา : พันธุ์พิจิตร 1 ,พันธุ์พื้นเมือง หรือพันธุ์การค้าของภาคเอกชน

วิธีปลูก : หยอดเมล็ดลงหลุมๆ ละ 3-4 เมล็ด

การใส่ปุ๋ย : ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 14-14-21 อัตรา 50 กก.ต่อไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง คือ รอกันหลุมและเมื่อพืชอายุได้ 20 วัน นอกจากนี้ควรเร่งการเจริญเติบโตระยะแรกโดยใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 20 กก. ต่อไร่ เมื่อพืชอายุ 7-10 วันด้วย

การเก็บเกี่ยว : เก็บผลอ่อนหรือผลโตเต็มที่แล้วแต่วัตถุประสงค์ ถ้าผลอ่อนควรเก็บทุกวัน จะเก็บเกี่ยวได้นานประมาณ 1 เดือน ขนาดผลอ่อนที่เก็บโดยปกติจะมีขนาดประมาณ 7-10 ซม.

โรคแมลง

1. โรคใบด่าง เกิดจากเชื้อไวรัส

การป้องกันกำจัด : ถอนต้นเป็นโรคและกำจัดแมลงพาหะ (เพลี้ยอ่อน) พ่นด้วยคลอโรทาโลนินิล (ดาโคนิล) สลับกับเมตาแลคซิล (ริโดมิล) ในฤดูกาลที่อากาศเย็นและชื้นควรคลุกเมล็ดก่อนปลูกด้วย เมตาแลคซิล (เอพรอน)

2. โรคราน้ำค้าง เกิดจากเชื้อรา

การป้องกันกำจัด : ถอนต้นเป็นโรคและกำจัดแมลงพาหะ (เพลี้ยอ่อน) พ่นด้วยสารกำจัดโรครา คลอโรทาโลนิล (ดาโคนิล) สลับกับเมตาแลคซิล (ริโดมิล) ในฤดูกาลที่อากาศเย็นและชื้นควรคลุมเมล็ดก่อนปลูก ด้วย เมตาแลคซิล (เอพรอน)

3. โรคราแป้ง

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารกำจัดโรคราเบนโนมิล (เบนเลท)

4. เพลี้ยอ่อน

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารเคมีชนิดดูดซึม เช่น คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์)

5. แมลงหริขาว

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารเคมีชนิดดูดซึม เช่น คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์)

6. เพลี้ยไฟ

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารเคมีชนิดดูดซึม เช่น คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์)

7. ดั้วเต่าแตง

การป้องกันกำจัด : พ่นด้วยสารฆ่าแมลงคาร์บาริล (เซฟวิน)